

پلیس و توسعه سیاسی

مؤلفان

دکتر یوسف قزازی

(عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین)

علی اصغر جمهراسی فراهانی

www.ketab.ir

دانشگاه علوم انتظامی امین

۱۳۹۹

انتشارات دانشگاه
علوم انتظامی امین

پلیس و توسعه سیاسی

مؤلفان: دکتر یوسف ترابی، علی اصغر جمراسی فراهانی

ناظر علمی: دکتر امیر نادری

صفحه آرا: منیر السادات حسینی

چاپ یکم: تابستان ۱۳۹۹

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۴۵۰۰۰۰ ریال

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: نورا

نشانی: تهران، ابتدای بزرگراه شهید خدایی، حجابان شهید جدی اردبیلی، دانشگاه علوم انتظامی امین

تلفن: ۴۸۹۳۱۲۹۳

هر نوع چاپ و انتشار بدون مجوز ناشر، پیگرد قانونی دارد

سرشناسه: ترابی، یوسف، ۱۳۳۹ -

عنوان و نام پدیدآور: پلیس و توسعه سیاسی / نویسندگان یوسف ترابی، علی اصغر جمراسی فراهانی.

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین، انتشارات، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۲۳۲ ص. شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۶۳۳۵۱-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا یادداشت: کتابنامه، ص. ۲۲۳.

موضوع: پلیس - ایران موضوع: Police -- Iran

موضوع: پلیس جامعه محور - ایران موضوع: Community policing -- Iran

موضوع: امنیت داخلی - ایران موضوع: Internal security -- Iran

موضوع: سرمایه اجتماعی - ایران موضوع: Social capital (Sociology) -- Iran

شناسه افزوده: جمراسی فراهانی، علی اصغر، ۱۳۴۳ -

شناسه افزوده: دانشگاه علوم انتظامی امین. انتشارات

رده بندی کنگره: ۵۶/۸۱۴۲HV رده بندی دیویی: ۲۰۹۵۵/۳۳۶۳

شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۳۲۶۱۵

سخن ناشر

کسب علم و دانش و تلاش برای بهره‌گیری از علوم جدید و بومی‌سازی آن برای رفع نیازهای علمی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی به‌منظور اعتلای اقتدار امت اسلامی از توصیه‌های مهم اسلام است. علوم پلیسی که همگام با پیشرفت بسیاری از علوم محض و تلفیق آن‌ها با یکدیگر، روزبه‌روز نو می‌شود و مرزهایی جدید از دانش می‌سازد، ازجمله علوم است که درخت آن در کشورمان در حال رشد و نمو و ثمردادن است.

تألیف آثار علمی برچمنه و معتبر و اشاعه مفاهیم آن‌ها ازجمله رهیافت‌های کارآمد و اثربخش است که در سایه آن می‌توان بستر مناسبی برای بهره‌گیری از تجربه‌های ارزشمند و دانش بومی نخبگان و کارشناسان علوم پلیسی در کشورمان ساخت. بدیهی است اندیشمندان، خبرگان و کارشناسان امور پلیسی داخلی با تلفیق همگن تجربه‌های خود با علوم و تجربه‌های کارشناسان علوم پلیسی دیگر کشورها باعث پیشبرد دانش پلیسی در کشور خواهند شد. امید است با نشر آثار تألیفی از این دست، گامی هرچند کوچک در این مسیر طولانی برداریم و نویسندگان، محققان، کارشناسان و استادان را برانگیزانیم تا تجربه‌ها و توان علمی خود را متبلور کنند و اشاعه دهند.

فهرست مطالب

.....	سخن ناشر	۵
.....	پیشگفتار مولف یا مولفان	۱۳
.....	فصل اول: کلیات و مفاهیم	۱۷
.....	پلیس نهاد و سازمانی دولتی و مردمی	۱۷
.....	توسعه و پیشرفت و ابعاد آن	۲۰
.....	توسعه به مثابه نوسازی	۲۱
.....	جمهوری اسلامی، نظام مردم سالار دینی	۲۵
.....	توسعه سیاسی	۲۹
.....	پلیس و توسعه سیاسی	۳۴
.....	فصل دوم: پلیس، امنیت عمومی، امنیت انسانی، امنیت اخلاقی، پیشگیری اجتماعی از جرم و جنایت، زمینه های تحقق توسعه یافتگی	۳۹
.....	مفهوم امنیت	۳۹
.....	امنیت عمومی	۴۱
.....	امنیت انسانی	۴۱
.....	امنیت اخلاقی	۴۳
.....	نظم اجتماعی	۴۴
.....	ثبات سیاسی	۴۴
.....	هنجار	۴۵
.....	ارزش ها	۴۵
.....	جامعه پذیری	۴۵
.....	قانون گرایی	۴۵
.....	فلسفه وجودی پلیس، وظائف و مأموریت های آن	۴۵
.....	مأموریت های پلیس در قانون نیروی انتظامی	۵۳
.....	پیشگیری اجتماعی از کج روی، جرم و جنایت	۵۵

۵۶	 مبانی پیشگیری انتظامی
۵۷	 لزوم اقدامات پیشگیری نیروی پلیس
	جرم و نا امنی؛ تهدیدی برای امنیت عمومی و انسانی و تأخیر
۵۸	 توسعه یافتگی
۶۱	 افزایش نرخ جهانی جنایت
۶۳	 گستره سیستم قضایی مبارزه با جرائم و هزینه‌های آن
۶۷	 اقدامات پیشگیرانه از جرم
۶۸	 انواع پیشگیری از جرم در رهنمودهای سازمان ملل متحد
۶۸	 پیشگیری اولیه و پیشگیری از تکرار جرم
۷۰	 پیشگیری اجتماعی، وضعی و پیشگیری از شکل‌گیری جرائم سازمان یافته
۷۱	 تحقق اهداف پیشگیری کیفری و غیر کیفری
۷۱	 تحقق اهداف پیشگیری کیفری
۷۲	 تحقق اهداف پیشگیری غیر کیفری
۷۶	 امر به معروف و نهی از منکر به مثابه دفاع اجتماعی
۷۹	 رویکردهای نوین پلیس در پیشگیری انتظامی
۸۵	 راهبردهای نیروی انتظامی برای پیشگیری از جرم
۸۵	 راهبرد جامعه محوری
۸۸	 اهمیت چابک‌سازی پلیس در تأمین امنیت عمومی و پیشگیری از جرم
۹۱	 فصل سوم: پلیس، حقوق مردم و شهروندی، بایسته‌ها و الزامات
۹۱	 پلیس، حقوق مردم و شهروندی
۹۱	 تعریف حقوق شهروندی
۹۳	 تقسیم‌بندی کلی حقوق شهروندی
۹۴	 ابعاد مختلف حقوق شهروندی
۹۵	 مناسبات حقوق شهروندی با حقوق بشر و حقوق اساسی
۹۸	 پیشینه حقوق شهروندی
۹۸	 حقوق شهروندی در دوران مدرن
۱۰۰	 گستره حقوق شهروندی
۱۰۱	 حقوق شهروندی در اسلام

تاریخچه حقوق شهروندی در ایران.....	۱۰۲
حقوق شهروندی در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.....	۱۰۳
حقوق شهروندی در قانون برنامه چهارم اقتصادی اجتماعی و فرهنگی.....	۱۰۷
منشور حقوق شهروندی ۱۳۹۵ شمسی.....	۱۰۸
پلیس و حقوق شهروندی.....	۱۰۹
احترام پلیس به حقوق شهروندی.....	۱۱۱
وظایف پلیس در پرتو حقوق شهروندی.....	۱۱۳
قانون‌گرایی.....	۱۱۳
برائت‌محوری.....	۱۱۳
حق مصونیت از رفتار غیرانسانی.....	۱۱۴
چالش‌های پلیس با حقوق شهروندی.....	۱۱۶
آموزش حقوق شهروندی.....	۱۱۷
بایسته‌های آموزشی حقوق شهروندی برای پلیس.....	۱۱۹
امنیت و سازماندهی مجدد پلیس، گامی فراروی تحقق حقوق شهروندی.....	۱۲۴
مشارکت و همکاری میان پلیس و شهروندان.....	۱۲۶
فصل چهارم: پلیس و مردم‌سالاری دینی.....	۱۲۹
تعریف مردم‌سالاری.....	۱۲۹
اصول مردم‌سالاری.....	۱۳۱
اصول مردم‌سالاری دینی.....	۱۳۳
آسیب‌های نهاد سازمانی پلیس مانعی در تحقق مردم‌سالاری.....	۱۳۷
فساد مأموران پلیس.....	۱۳۹
پلیس و شعار «المأمور معذور».....	۱۴۴
مردم‌سالاری و حقوق بشر.....	۱۵۰
پلیس و آموزش حقوق بشر.....	۱۵۱
آموزش پلیس در تئوری و عمل.....	۱۵۵
مردم‌سالاری و مدیریت و سبک رهبری جامعه‌محور مشارکتی پلیس.....	۱۵۶
پلیس و سازوکارهای برای مشارکت اجتماعی موثر.....	۱۶۱
پلیس، مشارکت و بسیج عمومی شهروندان.....	۱۶۵

پیشگفتار مولف یا مولفان

جامعه‌شناسی توسعه، ترقی و پیشرفت در ابعاد گوناگون و نقش ساختارها و نهادهای مختلف در تحقق آن، از موضوع‌های بسیار مهم در مطالعات توسعه ملی، از جمله توسعه سیاسی، تلقی می‌شود. پلیس از نهادهای بسیار مهم دولتی-مردمی است که می‌تواند کارکردها و نقش‌های مهمی در فرآیند توسعه ملی ایفا کند. در همین راستا دولت‌ها و نظام‌های سیاسی، به منظور پیشرفت و توسعه‌یافتگی کشور، برنامه‌های منظم و مبتنی بر عقلانیت را در قالب برنامه‌های توسعه ملی طراحی و اجرا می‌کنند. توسعه دارای ابعاد و محورهای اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی است. شایان توجه است که توسعه‌یافتگی در هر بُعدی از ابعاد مزبور یا تأخیر در توسعه در هر یک از ابعاد، بر سایر ابعاد تأثیر می‌گذارد. یکی از ابعاد بسیار مهم و اساسی توسعه، «توسعه سیاسی» است. توسعه سیاسی، بُعدی از توسعه است که به مداخله و مشارکت و نقش‌آفرینی مردم و اقشار مختلف اجتماعی در تصمیم‌گیری‌های سیاسی وابسته است. همچنین مواردی مانند حق رأی و انتخابات، آزادی احزاب سیاسی، آزادی بیان و فعالیت سیاسی، قانون‌گرایی، رعایت حقوق مردم و شهروندی، مردم‌سالاری، گسترش جامعه مدنی، افزایش ظرفیت نظام سیاسی، برابری و عدالت سیاسی و ... از نشانگان توسعه سیاسی تلقی می‌شوند. پلیس از جمله نهادها و سازمان‌های دولتی و حاکمیتی و درعین‌حال اجتماعی و مردمی است که در فرآیند توسعه ملی و سیاسی، می‌تواند کارکردهای ارزشمندی داشته باشد؛ تأمین نظم و امنیت، مدیریت کاهش جرائم و پیشگیری از آن‌ها، تأمین حقوق ملت و شهروندی و دفاع از آن، تضمین قانون‌گرایی، فراهم کردن زمینه‌های افزایش مشارکت سیاسی، جلب حمایت مردم از نظام سیاسی، کمک به افزایش ظرفیت نظام سیاسی و تأمین عدالت سیاسی از طریق ایفای نقش دیده‌بانی اجتماعی و ... نمونه‌هایی از این کارکردها است.